

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
		A Groenink	27 juni 2023

Onderwerp
 Meicirculaire 2023 gemeentefonds

Geachte leden van de raad,

De meicirculaire 2023 van het gemeentefonds is gepubliceerd. Gemeenten ontvangen van het Rijk op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Wij informeren u in deze raadsbrief over de financiële effecten van de meicirculaire en andere belangrijke onderwerpen uit de meicirculaire.

Financiële effecten meicirculaire

Om de financiële effecten te bepalen wordt de meicirculaire 2023 vergeleken met de decembercirculaire 2022. Het bruto effect van de meicirculaire geeft het verschil weer van de hoogte van de gemeentefondsuitkering ten opzichte van de decembercirculaire 2022. Bij het netto effect wordt rekening gehouden met reserveringen, zoals taakmutaties en stelposten voor loon- en prijscompensatie. Het begrotingssaldo in de begroting en meerjarenraming wordt bijgesteld met het netto effect.

In de bijlage bij deze raadsbrief is een overzicht van de reserveringen opgenomen met een korte toelichting op de belangrijkste posten.

	2023	2024	2025	2026	2027
Gemeentefonds decembercirculaire 2022	202.723	205.150	213.614	209.678	209.523
Gemeentefonds meicirculaire 2023	206.421	217.700	226.381	215.726	220.702
Bruto effect meicirculaire 2023	-3.698	-12.550	-12.767	-6.048	-11.179
	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel
<i>Correctie opgenomen stelpost aanvullende loon- en prijscompensatie (PN 2024-2027)</i>		1.000	1.000	1.000	1.000
<i>Correctie opgenomen stelpost compensatie gemeenten 2027 (PN 2024-2027)</i>					4.470
<i>Correctie opgenomen stelpost extra middelen jeugdhulp</i>		7.324	4.389		
<i>Totaal reserveringen gemeentefonds</i>	<i>3.330</i>	<i>1.582</i>	<i>1.524</i>	<i>1.473</i>	<i>1.438</i>
<i>Totaal reserveringen overig</i>	<i>964</i>	<i>349</i>	<i>4.116</i>	<i>5.027</i>	<i>6.304</i>
Netto effect meicirculaire 2023	596	-2.295	-1.738	1.452	2.033
	nadeel	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel

bedragen x 1.000 euro

Bruto effect

In 2022 is de normeringssystematiek gewijzigd. Het Rijk heeft de jaarlijkse groei van het gemeentefonds (het accres) uitgesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is voor de komende jaren vastgezet. Het prijsdeel groeit evenredig mee met de omvang van de inflatie (loon- en prijsontwikkelingen). Hierover bent u geïnformeerd in de raadsinformatiebrief over de septembercircularie 2022. [\(RAAD-7409\)](#)

In de Najaarsnota 2022 heeft het kabinet aangekondigd een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren in verband met de uitzonderlijke prijsstijging voor 2022. De in de meicircularie 2023 opgenomen prijsbijstelling van 127 miljoen euro is echter lager dan het aangekondigde bedrag van 300 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt doordat het Rijk de prijsstijging uiteindelijk alleen gebaseerd heeft op de prijsontwikkeling. De loonontwikkeling is dus buiten beschouwing gelaten. Voor de gemeente Almelo is dit een bedrag van 615.000 euro.

In de meicircularie 2023 zijn de accessen voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijgewerkt en is sprake van een opwaartse bijstelling voor alle jaren. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet in de septembercircularie 2022 in 2026 eenmalig 1 miljard euro beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicircularie 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen.

Het bruto effect van de meicircularie ten opzichte van de decembercircularie neemt geleidelijk toe van 3,7 miljoen euro in 2023 naar 12,8 miljoen euro in 2025. Vanaf 2026 daalt de uitkering van het gemeentefonds fors door het vastzetten van het accres. Desondanks stijgt de uitkering van het gemeentefonds met 6 miljoen euro in 2026 en 11,2 miljoen euro in 2027, vanwege hogere ramingen voor loon- en prijsontwikkeling.

Netto effect

Het begrotingssaldo verslechtert in 2023 met 0,6 miljoen euro, maar verbetert in de jaren 2024 en 2025 naar respectievelijk 2,3 miljoen euro en 1,7 miljoen euro. Vanaf 2026 is de groei van het gemeentefonds niet meer voldoende om de reservering voor loon- en prijsontwikkeling bij te houden, waardoor het begrotingssaldo vanaf 2026 in toenemende mate verslechtert: In 2026 met 1,4 miljoen euro en in 2027 met 2 miljoen euro. Wij zien voor de lange termijn een toenemend risico dat de loon- en prijscompensatie van het Rijk niet voldoende zijn om de daadwerkelijke loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen.

In de perspectiefnota 2024-2027 is rekening gehouden met een aanvullende loon- en prijscompensatie in de meicircularie 2023 van 1 miljoen euro. Dit bedrag dient daarom gecorrigeerd te worden in het overzicht.

Nu de extra middelen jeugdhulp voor 2024 en 2025 zijn toegekend kunnen de hiervoor in de begroting opgenomen stelposten voor 2024 en 2025 vrijvallen ten laste van het begrotingssaldo.

Nieuwe financieringssystematiek

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In de meicircularie 2023 is de nieuwe financieringssystematiek nog niet verwerkt.

Hervormingsagenda jeugd

Het Rijk en de VNG hebben 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicircularie 2023 wordt voor jeugdzorg voor 2024 en 2025 een bedrag van respectievelijk 7,8 miljoen euro en 5 miljoen euro beschikbaar gesteld aan de gemeente Almelo. Dit is onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda.

Verder is één van de financiële afspraken in het principeakkoord dat de huidige oplopende besparingsreeks tot en met 2025 wordt bevroren op macro 374 miljoen euro. Voor 2026 staat de besparing, zoals voorzien, op 961 miljoen euro en loopt op tot iets meer dan 1 miljard euro voor 2027.

Bijlage: reserveringen meicirculaire 2022

In de tabel hieronder worden de reserveringen in de meicirculaire weergegeven. De grootste reserveringen worden kort toegelicht.

	2023	2024	2025	2026	2027
I <u>Taakmutaties</u>					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	13	14	15	14	14
Flankerend beleid energiearmoede	305	0	0	0	0
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	244	0	0	0	0
II <u>Mutaties Integratie - en decentralisatie uitkeringen</u>					
Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap	5	6	6	6	6
Brede impuls combinatiefuncties/buurt sportcoaches (DU)	-349	-349	-349	-349	-349
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-18	-18	-18	-18	-18
Bodembescherming	344	0	0	0	0
Wet Goed Verhuurderschap	85	0	0	0	0
Leerlingenvervoer Oekraïne	134	0	0	0	0
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	79	0	0	0	0
Nationaal Actieplan Dakloosheid	425	0	0	0	0
Maatschappelijke begeleiding	62	0	0	0	0
Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)	7	0	0	0	0
Beschermde wonen	945	945	946	946	946
Participatie	1.049	984	924	874	839
Totaal reserveringen gemeentefonds	3.330	1.582	1.524	1.473	1.438

	2023	2024	2025	2026	2027
III <u>Overige reserveringen</u>					
Loon- en prijscompensatie	615	0	3.767	4.338	5.615
Uitname BCF bij septembercirculaire				340	340
Brede impuls combinatiefuncties/buurt sportcoach SPUK	349	349	349	349	349
Totaal reserveringen overig	964	349	4.116	5.027	6.304

Bedragen x 1.000 euro

Flankerend beleid energiearmoede

Het kabinet stelt in totaal incidenteel 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag wordt in 2023 in totaal 50 miljoen euro via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet die nodig zal zijn op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand. In een latere circulaire worden gemeenten geïnformeerd over de middelen voor 2024 en de verdeling daarvan.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet in 2023 in totaal 118 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Van deze middelen wordt 40 miljoen euro via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhelpverlening en het tegengaan van kinderarmoede.

Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)

De Brede Regeling Combinatiefuncties is vanaf 2023 gewijzigd van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering. Hierdoor is er een uitname uit het gemeentefonds. Hiertegenover staat een reservering, welke is opgenomen onder "overige reserveringen". Per saldo is de mutatie neutraal.

Bodembescherming

Voor apparaatskosten bodembescherming wordt de decentralisatie-uitkering van 2022 voor gemeenten van 8,6 miljoen euro gecontinueerd voor 2023. Deze continuering maakt onderdeel uit van de bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond 2023 tot en met 2030, die eind 2022 zijn gemaakt tussen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen (UvW). Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies).

Wet Goed Verhuurderschap

In het landelijk coalitieakkoord is afgesproken dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap. Het wetsvoorstel introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap, in de vorm van algemene regels, waaraan verhuurders en verhuurbemiddelaars zich dienen te houden. Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel. De financiering bestaat uit een incidentele bijdrage van 9,2 miljoen euro voor de eenmalige kosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de landelijke regels en het instellen van het meldpunt. Daarnaast bestaat de financiering uit een structurele bijdrage van 12,4 miljoen euro voor de structurele kosten als gevolg van de handhaving van de landelijke algemene regels en het meldpunt. De structurele middelen worden vanaf januari 2023 uitgekeerd via de algemene uitkering. De incidentele middelen worden via een decentrale uitkering uitgekeerd.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan leerlingen uit Oekraïne. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïne is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt, en maken. De decentralisatieuitkering ziet toe op de periode van januari 2023 tot en met 31 juli 2023. De bedragen, in totaal 21,4 miljoen euro, die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit Oekraïne, met peildatum 23 januari 2023.

Nationaal Actieplan Dakloosheid

Het kabinet zet met het Nationaal Actieplan Dakloosheid in op het voorkomen van dakloosheid en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Het kabinet heeft daarvoor structureel middelen beschikbaar gesteld. Voor 2023 wordt 55 miljoen euro aan centrumgemeenten toegekend. Het voornemen is om in de voorjaarsbesluitvorming van 2024 structureel 55 miljoen euro naar het gemeentefonds over te hevelen. In dat geval wordt dit in de meicirculaire van 2024 verstrekt aan centrumgemeenten maatschappelijke opvang/beschermd wonen via de decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan Dakloosheid.

Beschermd wonen

De omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen stijgt als gevolg van volume- en prijsaanpassingen. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen, eerder voorzien voor 1 januari 2024, wordt naar verwachting per 1 januari 2025 ingevoerd.

Participatie

De omvang van de integratie-uitkering participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2023.